

POBIERZ NAJNOWSZY NUMER KURIERA KONSERWATORSKIEGO

Posted on 22 sierpnia 2024

W Księgarni NID dostępny jest już nowy numer Kuriera Konserwatorskiego 2024 nr 24, w którym publikujemy rekomendacje dotyczące postępowania z historycznymi nawierzchniami.

"Kurier Konserwatorski" jest źródłem wiedzy dla osób zajmujących się ochroną zabytków, oferując instrukcje, rekomendacje i opinie na temat prawnych aspektów ochrony zabytków, odpowiednich procedur administracyjnych oraz standardów konserwatorskich.

Najnowsze wydanie "Kuriera Konserwatorskiego", poświęcone historycznym nawierzchniom ulic i chodników, podkreśla wartość tych powierzchni, traktowanych jako "pięta elewacja" w kontekście urbanistycznym. Narodowy Instytut Dziedzictwa opracował rekomendacje dotyczące postępowania z historycznymi nawierzchniami na obszarach podlegających ochronie konserwatorskiej na zlecenie Departamentu Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W ramach tego zadania zebrano obszerny materiał opisowy i fotograficzny z całej Polski, prezentujący zarówno dobrze zachowane historyczne nawierzchnie, przykłady modernizacji z uwzględnieniem lokalnej specyfiki, a także realizacji nieudanych, tłumacząc błędy popełnione w zakresie estetyki, funkcjonalności, spójności z zabudową miejską czy pozbawienia wartości historycznej. Zwrócono również uwagę na elementy towarzyszące nawierzchniom: krawężniki, rynsztoki, słupy, przystanki, tory, infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, latarnie, fontanny, źródła publiczne, pachołki, słupki z nazwami ulic oraz zieleń.

Zbąszyń, rynek. Drzewa w chodniku kolidują z ruchem pieszym, pozostawiono zbyt małe misy wokół pni, fot. R. Banach, 2012

Jak podkreślają autorzy opracowania rekomendacji - Agnieszka Olczyk, Janusz Opaska oraz dr Renata Stachańczyk - *"Bieżącemu użytkownikowi nawierzchni na historycznych obszarach zurbanizowanych powinna towarzyszyć świadomość ich autentyczności, wartości zabytkowych oraz integralności estetycznej z wnętrzem architektoniczno-urbanistycznym. Wyjątkowość historycznych nawierzchni wiąże się po pierwsze z zachowaniem oryginalnego materiału kamiennego o określonej teksturze, kolorystyce, fakturze i wielkości, przeważnie już niemożliwego do precyzyjnego odtworzenia ze względu na wyczerpanie się złóż budulca albo zmechanizowany sposób obróbki i standaryzację określaną przez normy europejskie. Po drugie wynika z sztuki tradycyjnego rzemiosła brukarskiego, a więc umiejętności obecnie już niemal zapomnianych ze względu na zmianę technologii wykonywania nowych nawierzchni. Historyczne nawierzchnie powinny być zatem traktowane jako cenny i trudno odnawialny zasób zabytkowy."*

Stan w 2020 roku - nawierzchnię stanowił – w większej części – bruk przełożony z kamieni polnych (wykonany z oryginalnego materiału, jedynie przełożonego na czas remontu), nawiązując w ten sposób do historycznych nawierzchni ulic biegnących pod murami miasta, fot. NID/ Robert Kola

Toruń, ul. Pod Krzywą Wieżą. Ulica o nawierzchni brukowanej z końca XIX wieku, później przykrytej asfaltem, z jednostronnym, wąskim chodnikiem, stan na 2003 rok, fot. NID/ Robert Kola

Oprócz rekomendacji w najnowszym numerze znajduje się również artykuł Andrzeja Billerta - "Ochrona zabytkowych nawierzchni dróg, ulic i placów". Autor zwraca uwagę na to, że *"sprawa ochrony historycznych nawierzchni wydaje się pilna, ponieważ każdego roku jest rozbieranych lub istotnie przebudowywanych wiele zabytkowych nawierzchni i nie pozostaje po nich żaden ślad, choćby w formie zdjęcia czy inwentaryzacji. Niechronione czy niedostatecznie chronione przez prawo giną bezpowrotnie bez nierozpoznanej wartości"*.

Gryfice, rynek. W trakcie modernizacji kompozycję podporządkowano ulokowanej w centrum okrągłej fontannie dzięki stworzeniu na całej powierzchni graficznego wzoru. Układ ten jest przykładem niewłaściwych rozwiązań konserwatorskich. Stanowi autonomiczne (dysharmonizujące) dzieło o bardzo zindywidualizowanym wyrazie plastycznym, stylistycznie odrębne od otoczenia, 2020 rok, fot. T. Prajzendanc

Jeśli chcesz dowiedzieć się jak ocenić wartość historycznej nawierzchni, poznać dobre praktyki związane z jej remontem i zwiększyć świadomość na temat negatywnych konsekwencji estetycznych i funkcjonalnych związanych z nieprawidłowo przeprowadzonymi modernizacjami – **pobierz nowy numer Kuriera Konserwatorskiego 2024 nr 24 w Księgarni NID klikając na okładkę poniżej.**

